

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS

TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO
„DĖL PROFESINIO ORIENTAVIMO TEIKIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“
PROJEKTO**

TAP-22-1454; TAIS NR. 22-10700(2)

Nr.

Vilnius

Įvertinę Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Profesinio orientavimo teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ projekto (toliau – Projektas) atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projektu tvirtinamų Profesinio orientavimo teikimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 1 punktas tikslintinas redakciniu aspektu, po žodžio „*toliau*“ įrašant žodį „*kartu*“.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo (toliau – ŠĮ) 18 straipsnio 6 dalimi, karjeros specialistai teikia ugdymo karjerai, profesinio informavimo ir profesinio konsultavimo paslaugas *bendrojo ugdymo mokyklose, profesinio mokymo ir kitose švietimo įstaigose, aukštosiose mokyklose, profesinio orientavimo centruose ir kitose institucijose*, palaiko ryšius su darbdaviais, konsultuoja profesinio mokymo įstaigų mokinius ir aukštųjų mokyklų studentus dėl darbo galimybių pagal įgyjamą kvalifikaciją, dalyvauja vykdant baigusių profesinio mokymo ir studijų programas asmenų karjeros stebėseną. Atsižvelgiant į tai ir įgyvendinant Teisėkūros pagrindų įstatymo (toliau – TPI) 3 straipsnio 2 dalies 6 punkte įtvirtintą aiškumo principą, reiškiantį, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas, siūlytina patikslinti Aprašo 1 punktą paaiškinant ar Aprašo nuostatos nustato ir karjeros specialistų, teikiančių ugdymo karjerai, profesinio informavimo ir profesinio konsultavimo paslaugas *aukštosiose mokyklose, profesinio orientavimo centruose ir kitose institucijose*, paskirstymo tvarką. Minėta pastaba aktuali ir kitiems Aprašo punkтам (kaip pavyzdžiui Aprašo 13.2 papunktis).

2. Aprašo 2 punktas tikslintinas, nurodant kokiems subjektams yra teikiamos profesinio orientavimo paslaugos.

3. ŠĮ 26 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, jog profesinio informavimo ir konsultavimo paslaugos – *informacija apie mokymosi galimybes pagal profesinio mokymo ir aukštojo mokslo studijų programas*,

mokymosi galimybes kitų užsienio valstybių mokyklose, įsidarbinimo galimybes Lietuvos darbo rinkoje ir konsultavimas. Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo (toliau – PĮ) 2 straipsnio 15 dalyje nustatyta, jog profesinis informavimas – *sistemiškas informacijos teikimas profesinio mokymo, kvalifikacijų paklausos darbo rinkoje ir profesijos pasirinkimo klausimais.* Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo (toliau – UĮ) 27 straipsnio 4 dalyje nustatyta, jog teikiant profesinio informavimo paslaugą, darbo ieškantys asmenys *informuojami apie laisvas darbo vietas, darbo paiešką, profesinį mokymą, studijas, kvalifikacijų paklausą ir jų poreikių prognozes, profesijos pasirinkimą, keliamus reikalavimus.* Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą ir vadovaujantis Aprašo 6 punktu, kuriame numatyta, jog Apraše vartojamos sąvokos atitinka ŠĮ, PĮ bei UĮ vartojamas sąvokas ir įgyvendinant TPI įtvirtintą aiškumo principą, siūlytina laikytis nuoseklumo ir Aprašo 3 punkte apibrėžti kokiomis priemonėmis ir būdais yra vykdomas profesinis informavimas.

4. Siekiant teisinio aiškumo, siūlytina patikslinti Aprašo 4 punkte nurodytas „*Švietimo įstaigos ir kitos institucijos*“ paaiškinant ar į šią sąvoką patenka ir aukštosios mokyklos. Šios pastabos kontekste peržiūrėtinos bei tikslintinos ir kitos Aprašo nuostatos (kaip pavyzdžiui Aprašo 13.1, 13.4 papunktis).

Be kita ko, remiantis ŠĮ 18 straipsnio 2 dalimi, profesinis orientavimas vykdomas *kartu su socialiniais partneriais* bendrojo ugdymo mokyklose, profesinio mokymo ir kitose švietimo įstaigose ir kitose institucijose. Atsižvelgiant į tai, siūlytina patikslinti Aprašo 4 punktą.

5. Vadovaujantis ŠĮ 6 straipsniu, *Lietuvos švietimo sistema*, be kita ko, taip pat apima ir švietimo pagalbą (*profesinį orientavimą, švietimo informacinę, psichologinę, socialinę pedagoginę, specialiąją pedagoginę ir specialiąją pagalbą, sveikatos priežiūrą mokykloje, konsultacinę, mokytojų kvalifikacijos tobulinimo ir kitą pagalbą*). Pažymime, jog ŠĮ 5 straipsnyje nurodyti švietimo sistemos principai - *lygios galimybės, kontekstualumas, veiksmingumas, tęstinumas, įtrauktis.* Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymo (toliau – PĮ) 4 straipsnyje, be kita ko, taip pat nurodyta, jog profesinio mokymo sistema yra grindžiama *orientavimosi į tarptautinius kokybės standartus principu.* Aprašo 5 punkte numatyti profesinio orientavimo, kaip vieno iš švietimo sistemos sudedamųjų dalių, vykdymo principai. Atsižvelgiant į tai, kad Aprašo 6 punkte yra numatyta, jog Apraše vartojamos sąvokos atitinka ŠĮ, PĮ ir UĮ vartojamas sąvokas, ir įgyvendinant TPI įtvirtintą aiškumo principą, siūlytina laikytis nuoseklumo ir Aprašo 5 punkto papunkčiuose įtvirtinti ŠĮ, PĮ bei UĮ įtvirtintus principus, minėtus papunkčius papildant papildomais Profesinio orientavimo vykdymo principais, atsižvelgiant į Profesinio orientavimo vykdymo specifiką.

6. Aprašo 5.4 papunktyje nurodyta, jog aktualumo, kaip vieno iš profesinio orientavimo principų, principas, įgyvendinant profesinį orientavimą, vykdomas remiantis ir „*kitais patikimais duomenimis*“. Siekiant teisinio aiškumo ir vengiant nustatyti alternatyvų reguliavimą, turi būti nustatomi aiškūs kriterijai, sąlygos, kuriais remiantis yra vertinamas duomenų patikimumas. Atsižvelgiant į tai, Aprašo

5.4 papunktis tikslintinas atskleidžiant sąvokos „*kitais patikimais duomenimis*“ turinį arba nurodant, kur apibrėžtos šios sąvokos turimos omenyje.

Taip pat, teisės aktuose reikėtų atsisakyti formuluočių, sukuriančių nepagrįstą diskreciją tam tikrai valstybės institucijai ar įstaigai. Siūlytina Apraše vartojamą formuluootę „*turi teisę priimti sprendimą*“ pakeisti į „*priima sprendimą*“, „*turi teisę pavesti*“ pakeisti į „*paveda*“, „*turi teisę padidinti*“ pakeisti į „*padidina*“.

7. Vadovaujantis 1998 m. liepos 21 d. nutarimu Nr. 914 patvirtintų Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos nuostatų 12.4 papunkčiu, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija siekdama jai nustatytų veiklos tikslų ir atlikdama jos kompetencijai priskirtas funkcijas, *turi teisę sudaryti* iš ministerijų, kitų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, mokslo ir studijų institucijų, sporto organizacijų atstovų (susitarus su tų įstaigų, institucijų ir organizacijų vadovais) *komisijas arba darbo grupes*, rengiančias įstatymų, Vyriausybės nutarimų, ir kitų teisės aktų Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos kompetencijos klausimais projektus ir nagrinėjančias kitas Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos sprendžiamas problemas. Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą, siūlytina apsvarstyti galimybę atsisakyti Aprašo 8, 9 ir 10 punktų kaip perteklinių.

8. Aiškumo tikslais, siūlytina patikslinti Aprašo 13.5 ir 14.5 papunkčius sukonkretinant kam yra teikiama Profesinio orientavimo stebėsenai būtina informacija.

9. Remiantis Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298, 112 punktu, jei teisės akto, institucijos ir pan. pavadinimas, prasidedantis žodžiais „Lietuvos Respublikos“, minimas ne kartą, pirmą kartą parašius visą pavadinimą, toliau jis gali būti rašomas be žodžių „Lietuvos Respublikos“, papildomai neįvedant trumpinio. Atsižvelgiant į tai, tikslintas Aprašo 16.3 papunktis bei 25 punktas.

10. Aprašo III skyriaus pavadinimas „*Karjeros specialistų pasiskirstymo švietimo įstaigose tvarka*“ nepilnai atskleidžia jo turinį, nes šiame skyriuje siūloma nustatyti karjeros specialistų pasiskirstymo bendrojo udgymo ir profesinio mokymo įstaigose, išskyrus aukštąsias mokyklas. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlytina Aprašo III skyriaus pavadinimą patikslinti. Šios pastabos kontekste, tikslintinas ir Aprašo 17 punktas nurodant, jog minėtos nuostatos taikomos karjeros specialistų etatų švietimo įstaigose, išskyrus aukštąsias mokyklas, pasiskirstymo santykiui.

11. Aprašo 20 punktas tikslintinas redakciniu aspektu, po žodžio „*įvertinusi*“ įrašant „*karjeros specialistų*“, po žodžio „*mažesnės*“ įrašant „*karjeros specialistų*“. Be kita ko, aiškumo tikslais, siūlytina patikslinti Aprašo 20 punktą nurodant konkretų atskaitos tašką nuo kurio būtų skaičiuojamas 10 procentų nuokrypis.

12. Šį 18 straipsnio 9 dalyje nurodyta, jog būtent *savivaldybės vykdomoji institucija* planuoja, organizuoja ir administruoja profesinį orientavimą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka. Atsižvelgiant į tai ir siekiant aiškumo, tikslintinas Aprašo 20 ir 22 punktai.

13. Aprašo 21 punktas tikslintinas redakciniu aspektu, po žodžio „*minimalus*“ įrašant „*karjeros specialistų*“.

14. Aprašo 22 punktas tikslintinas redakciniu aspektu, po žodžio „*padidinti*“ įrašant „*karjeros specialistų*“, po žodžio „*nuostatomis*“ įrašant „*karjeros specialistų*“.

15. Aprašo 27 punkte numatyta, jog teikiant Profesinio orientavimo paslaugas, pasitelkiami socialiniai partneriai, kurie atlieka Aprašo 27.1 – 27.5 papunkčiuose nustatyta funkcijas. Siekiant teisės aktų nuoseklumo, siūlytina Aprašo 27 punkte pateiktas socialinių partnerių funkcijas tikslingai nurodyti Aprašo III skyriuje „Profesinio orientavimo organizavimas ir administravimas“.

16. Vadovaujantis Rekomendacijų 74 punktu, atskiras priedo struktūrinės dalis rekomenduotina sunumeruoti. Atsižvelgiant į tai, siūlytina Aprašo priede pateiktas lenteles „Planas visiems mokiniams, besimokinantiems mokyklose, vykdančiose bendrojo ugdymo programas, vieniems mokslo metams“ ir „Planas visiems profesinio mokymo įstaigų mokiniams vieniems mokslo metams“ sunumeruoti.

Teisės grupės patarėja

Dovilė Liumparaitė-Butrimienė